

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про екстрену медичну допомогу

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 30, ст.340)

{Із змінами, внесеними згідно з Кодексом

№ 5403-VI від 02.10.2012, ВВР, 2013, № 34-35, ст.458

Законами

№ 333-VII від 18.06.2013, ВВР, 2014, № 14, ст.242

№ 1197-VII від 10.04.2014, ВВР, 2014, № 24, ст.883

№ 766-VIII від 10.11.2015, ВВР, 2015, № 52, ст.482

№ 580-VIII від 02.07.2015, ВВР, 2015, № 40-41, ст.379

№ 2269-VIII від 18.01.2018, ВВР, 2018, № 12, ст.68

№ 124-IX від 20.09.2019, ВВР, 2019, № 46, ст.295

№ 421-IX від 20.12.2019, ВВР, 2020, № 27, ст.176

№ 1089-IX від 16.12.2020

№ 1909-IX від 18.11.2021

№ 1967-IX від 16.12.2021

№ 2581-IX від 07.09.2022}

Цей Закон визначає організаційно-правові засади забезпечення громадян України та інших осіб, які перебувають на її території, екстреною медичною допомогою, у тому числі під час виникнення надзвичайних ситуацій та ліквідації їх наслідків, та засади створення, функціонування і розвитку системи екстреної медичної допомоги.

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

1) бригада екстреної (швидкої) медичної допомоги - структурна одиниця станції екстреної (швидкої) медичної допомоги або центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф, завданням якої є надання екстреної медичної допомоги людині у невідкладному стані безпосередньо на місці події та під час перевезення такої людини до закладу охорони здоров'я відповідно до цього Закону;

2) виклик екстреної медичної допомоги - повідомлення про невідкладний стан людини і місце події та/або звернення про необхідність надання екстреної медичної допомоги за єдиним телефонним номером екстреної медичної допомоги 103 чи за єдиним телефонним номером системи екстреної допомоги населенню 112;

3) відділення екстреної (невідкладної) медичної допомоги - структурний підрозділ багатопрофільної лікарні, в якому у цілодобовому режимі забезпечується надання екстреної медичної допомоги;

4) домедична допомога - невідкладні дії та організаційні заходи, спрямовані на врятування та збереження життя людини у невідкладному стані та мінімізацію наслідків впливу такого стану на її здоров'я, що здійснюються на місці події особами, які не мають медичної освіти, але за своїми службовими обов'язками повинні володіти основними практичними навичками з рятування та збереження життя людини, яка перебуває у невідкладному стані, та відповідно до закону зобов'язані здійснювати такі дії та заходи;

5) екстрена медична допомога – медична допомога, яка полягає у здійсненні працівниками системи екстреної медичної допомоги відповідно до цього Закону невідкладних організаційних, діагностичних та лікувальних заходів, спрямованих на врятування і збереження життя людини у невідкладному стані та мінімізацію наслідків впливу такого стану на її здоров'я;

6) місце події - територія, приміщення або будь-яке інше місцезнаходження людини у невідкладному стані на момент здійснення виклику екстреної медичної допомоги;

7) невідкладний стан людини - раптове погіршення фізичного або психічного здоров'я, яке становить пряму та невідворотну загрозу життю та здоров'ю людини або оточуючих її людей і виникає внаслідок хвороби, травми, отруєння або інших внутрішніх чи зовнішніх причин;

8) пункт постійного базування бригади екстреної (швидкої) медичної допомоги - місце розташування бригади екстреної (швидкої) медичної допомоги та спеціалізованого санітарного транспорту, пристосоване та обладнане для її роботи у цілодобовому режимі;

9) пункт тимчасового базування бригади екстреної (швидкої) медичної допомоги - місце тимчасового перебування бригади екстреної (швидкої) медичної допомоги для забезпечення своєчасного надання екстреної медичної допомоги, у тому числі під час проведення масових заходів та заходів за участю осіб, стосовно яких здійснюється державна охорона;

10) система екстреної медичної допомоги - сукупність визначених цим Законом закладів охорони здоров'я та їх структурних одиниць, які забезпечують організацію та надання екстреної медичної допомоги, у тому числі під час виникнення надзвичайних ситуацій та ліквідації їх наслідків;

11) спеціалізований санітарний транспорт - оснащений спеціальними світловими і звуковими сигнальними пристроями транспортний засіб, призначений для перевезення людини у невідкладному стані та обладнаний для надання екстреної медичної допомоги або призначений для перевезення анатомічних матеріалів людини, які застосовуються для трансплантації.

{Пункт 11 частини першої статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 124-IX від 20.09.2019; в редакції Закону № 1967-IX від 16.12.2021}

2. Інші поняття і терміни вживаються в цьому Законі у значеннях, що визначені в [Основах законодавства України про охорону здоров'я](#) та інших законодавчих актах України.

Стаття 2. Законодавство України у сфері надання екстреної медичної допомоги

1. Законодавство України у сфері надання екстреної медичної допомоги базується на [Конституції України](#) та складається з [Основ законодавства України про охорону здоров'я](#), інших законодавчих актів, що регулюють відносини з питань, пов'язаних з охороною здоров'я, цього Закону та інших прийнятих відповідно до них нормативно-правових актів.

2. Якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлені інші правила, ніж ті, що передбачені законодавством України у сфері надання екстреної медичної допомоги, застосовуються правила міжнародного договору.

Стаття 3. Право на екстрену медичну допомогу та загальні засади її надання

1. На території України кожен громадянин України та будь-яка інша особа мають право на безоплатну, доступну, своєчасну та якісну екстрену медичну допомогу, яка надається відповідно до цього Закону.

Іноземці та особи без громадянства, які тимчасово перебувають на території України, а також фізичні особи, які взяті під варту або яким призначено покарання у виді позбавлення волі, забезпечуються екстреною медичною допомогою у [порядку](#), визначеному Кабінетом Міністрів України.

2. На території України кожен громадянин України та будь-яка інша особа мають право:

здійснити виклик екстреної медичної допомоги;

звернутися за отриманням екстреної медичної допомоги до найближчого відділення екстреної (невідкладної) медичної допомоги чи іншого закладу охорони здоров'я, який може забезпечити надання такої допомоги;

повідомити лікуючого лікаря або працівників найближчого закладу охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування про свій невідкладний стан або про невідкладний стан іншої людини.

3. У разі виявлення людини у невідкладному стані, яка не може особисто звернутися за наданням екстреної медичної допомоги, та за відсутності медичних працівників на місці події громадянин України або будь-яка інша особа, які виявили таку людину, зобов'язані:

негайно здійснити виклик екстреної медичної допомоги або повідомити про виявлену людину у невідкладному стані та про місце події працівників найближчого закладу охорони здоров'я чи будь-яку особу, яка зобов'язана надавати домедичну допомогу та знаходиться поблизу місця події;

за можливості надати виявленій людині у невідкладному стані необхідну допомогу, у тому числі шляхом перевезення такої людини до найближчого до місця події відділення

екстреної (невідкладної) медичної допомоги чи іншого закладу охорони здоров'я, у якому може бути забезпечено надання необхідної медичної допомоги.

4. Кожен громадянин України або інша особа, які виявили людину у невідкладному стані, мають право звернутися до підприємств, установ та організацій з проханням надати транспортний засіб для перевезення такої людини до найближчого до місця події відділення екстреної (невідкладної) медичної допомоги чи іншого закладу охорони здоров'я, у якому може бути забезпечено надання необхідної медичної допомоги. Підприємства, установи, організації незалежно від форми власності та підпорядкування, фізичні особи - підприємці, а також водії зобов'язані забезпечити безоплатне перевезення наявним у їх розпорядженні транспортом людини, яка перебуває у невідкладному стані, до найближчого до місця події відділення екстреної (невідкладної) медичної допомоги чи іншого закладу охорони здоров'я, у якому може бути забезпечено надання необхідної медичної допомоги.

5. Якщо під час перевезення бригадою екстреної (швидкої) медичної допомоги пацієнта, який перебуває у невідкладному стані, у його стані виникли раптові ускладнення, які не можуть бути усунуті медичними працівниками цієї бригади, такий пацієнт доставляється до найближчого закладу охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування, де йому може бути надано необхідну медичну допомогу відповідно до його стану. Відмова у наданні медичної допомоги такому пацієнту або створення перешкод у її наданні не допускається і тягне за собою для осіб, які її допустили чи здійснили без поважних причин, відповідальність, визначену законом.

6. Медичні працівники відділення екстреної (невідкладної) медичної допомоги зобов'язані надати екстрену медичну допомогу пацієнту, який її потребує, з моменту прибуття такого пацієнта до цього відділення незалежно від того, чи супроводжує його бригада екстреної (швидкої) медичної допомоги або інші особи. Відмова у прийнятті пацієнта, який потребує екстреної медичної допомоги, або несвоєчасне надання екстреної медичної допомоги пацієнту, який її потребує, не допускається і тягне за собою для осіб, які її допустили чи здійснили без поважних причин, відповідальність, визначену законом.

7. Надання екстреної медичної допомоги людині у невідкладному стані на місці події, під час перевезення та у закладі охорони здоров'я здійснюється відповідно до медичних показань на основі клінічних протоколів і стандартів екстреної медичної допомоги, які затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я.

Стаття 4. Виклик екстреної медичної допомоги

1. Виклик екстреної медичної допомоги здійснюється за єдиним телефонним номером виклику екстреної медичної допомоги 103 або за єдиним телефонним номером системи екстреної допомоги населенню 112.

{Частина перша статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2581-IX від 07.09.2022}

2. Виклик екстреної медичної допомоги здійснюється безоплатно.

3. Відмова у можливості здійснення передачі та прийняття викликів екстреної медичної допомоги забороняється і тягне для осіб, які її допустили чи здійснили, відповідальність, визначену законом.

4. Порядок передачі викликів екстреної медичної допомоги визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері зв'язку, за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я.

5. Прийняття викликів екстреної медичної допомоги та надання екстреної медичної допомоги забезпечуються системою екстреної медичної допомоги, яка створюється та функціонує відповідно до цього Закону.

Стаття 5. Основні засади організації та функціонування системи екстреної медичної допомоги

1. Система екстреної медичної допомоги в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі складається з центрів екстреної медичної допомоги та медицини катастроф, станцій екстреної (швидкої) медичної допомоги, бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги, відділень екстреної (невідкладної) медичної допомоги.

2. Основними завданнями системи екстреної медичної допомоги є організація та забезпечення:

надання доступної, безоплатної, своєчасної та якісної екстреної медичної допомоги відповідно до цього Закону, у тому числі під час виникнення надзвичайних ситуацій та ліквідації їх наслідків;

медико-санітарного супроводу масових заходів та заходів за участю осіб, стосовно яких здійснюється державна охорона;

взаємодії з аварійно-рятувальними підрозділами міністерств, інших центральних та місцевих органів виконавчої влади під час виникнення надзвичайних ситуацій та ліквідації їх наслідків.

3. Організація та забезпечення функціонування системи екстреної медичної допомоги у порядку та в межах повноважень, що визначені законом, здійснюються Кабінетом Міністрів України, центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями, обласними радами, іншими органами місцевого самоврядування.

4. Основними принципами функціонування системи екстреної медичної допомоги є:

постійна готовність до надання екстреної медичної допомоги;

оперативне та цілодобове реагування на виклики екстреної медичної допомоги;

доступність та безоплатність екстреної медичної допомоги, її своєчасність, якість та пріоритетність;

послідовність та безперервність надання екстреної медичної допомоги та її відповідність єдиним вимогам;

регіональна екстериторіальність.

Стаття 6. Повноваження органів виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування щодо забезпечення функціонування системи екстреної медичної допомоги

1. Кабінет Міністрів України:

забезпечує проведення державної політики у сфері надання екстреної медичної допомоги, організації та функціонування системи екстреної медичної допомоги;

координує роботу міністерств, інших центральних органів виконавчої влади щодо функціонування системи екстреної медичної допомоги;

забезпечує розроблення та виконання державних цільових програм, спрямованих на зміцнення матеріально-технічної бази системи екстреної медичної допомоги;

забезпечує фінансування видатків на розвиток мережі та утримання автомобільних доріг, вулиць і залізничних переїздів;

визначає норматив прибуття бригади екстреної (швидкої) медичної допомоги до місця події, вживає передбачених законом заходів із його дотримання;

затверджує обсяги підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації за державним замовленням медичних працівників для потреб системи екстреної медичної допомоги;

вживає заходів щодо забезпечення системи екстреної медичної допомоги телекомунікаційними ресурсами;

затверджує порядок:

забезпечення екстреною медичною допомогою іноземців та осіб без громадянства, які тимчасово перебувають на території України, а також фізичних осіб, які взяті під варту або яким призначено покарання у виді позбавлення волі;

застосування авіаційних, водних, автомобільних спеціальних санітарних транспортних засобів;

взаємодії закладів охорони здоров'я, що входять до системи екстреної медичної допомоги, з аварійно-рятувальними службами та підрозділами центральних та інших органів виконавчої влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування під час виникнення надзвичайних ситуацій та ліквідації їх наслідків;

здійснює інші функції та повноваження, визначені цим Законом та іншими актами законодавства.

2. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я:

забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері надання екстреної медичної допомоги;

визначає пріоритетні напрями розвитку системи екстреної медичної допомоги;

забезпечує нормативно-правове регулювання діяльності системи екстреної медичної допомоги та надання екстреної медичної допомоги відповідно до цього Закону;

узагальнює практику застосування законодавства у сфері надання екстреної медичної допомоги, розробляє пропозиції щодо його вдосконалення та внесення в установленому порядку проектів відповідних нормативно-правових актів;

погоджує щорічні регіональні плани функціонування та розвитку системи екстреної медичної допомоги в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі;

визначає єдині вимоги та критерії до закладів охорони здоров'я системи екстреної медичної допомоги та їх структурних одиниць, а також до закладів охорони здоров'я, які можуть бути залучені до надання екстреної медичної допомоги у разі виникнення надзвичайних ситуацій та ліквідації їх наслідків, здійснює контроль за їх дотриманням;

затверджує примірні штатні розклади і таблиці оснащення закладів охорони здоров'я системи екстреної медичної допомоги та їх структурних одиниць;

визначає єдині кваліфікаційні вимоги до медичних та інших працівників закладів охорони здоров'я системи екстреної медичної допомоги та їх структурних одиниць;

формує і розміщує державне замовлення на підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації медичних працівників для потреб системи екстреної медичної допомоги;

організовує наукове забезпечення функціонування системи екстреної медичної допомоги;

затверджує клінічні протоколи і стандарти екстреної медичної допомоги, здійснює контроль за їх дотриманням;

налагоджує міжнародне співробітництво та вивчає світовий досвід щодо організації та надання екстреної медичної допомоги;

здійснює інші функції та повноваження, визначені цим Законом та іншими актами законодавства.

3. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації:

вносять на розгляд Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських рад та інших органів місцевого самоврядування пропозиції щодо створення, організації та функціонування системи екстреної медичної допомоги на території відповідних адміністративно-територіальних одиниць;

розробляють та затверджують за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, щорічні регіональні плани функціонування та розвитку системи екстреної медичної допомоги, забезпечують їх виконання;

визначають за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, перелік закладів охорони здоров'я, які складають систему екстреної медичної допомоги відповідної адміністративно-територіальної одиниці, здійснюють управління цими закладами;

забезпечують фінансування видатків, спрямованих на організацію та функціонування системи екстреної медичної допомоги на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці, забезпечення її необхідними матеріально-технічними ресурсами;

подають в установленому порядку центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, пропозиції щодо визначення обсягів державного замовлення на підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації медичних працівників системи екстреної медичної допомоги;

забезпечують будівництво, реконструкцію, ремонт вулиць і доріг на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці та їх утримання у стані, що уможливорює виконання встановленого відповідно до цього Закону нормативу прибуття бригади екстреної (швидкої) медичної допомоги до місця події, а також забезпечують створення інших умов для дотримання цього нормативу;

визначають перелік закладів охорони здоров'я, які забезпечують надання медичної допомоги на території відповідних адміністративно-територіальних одиниць у разі виникнення надзвичайних ситуацій та ліквідації їх наслідків;

формують мережу пунктів постійного і тимчасового базування бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги;

забезпечують систему екстреної медичної допомоги матеріально-технічними ресурсами, необхідними для її функціонування та своєчасного і якісного надання екстреної медичної допомоги;

забезпечують дотримання клінічних протоколів і стандартів медичної допомоги медичними працівниками;

здійснюють інші функції та повноваження, визначені законодавством.

4. Органи влади Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські ради, інші органи місцевого самоврядування у порядку та в межах повноважень, що визначені законом, приймають рішення з питань, пов'язаних із створенням, функціонуванням та розвитком системи екстреної медичної допомоги в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, з урахуванням положень цього Закону.

Стаття 7. Центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф

1. Центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф є закладом охорони здоров'я, основне завдання якого – забезпечення організації та надання екстреної медичної допомоги на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці відповідно до цього Закону.

2. Центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф є юридичною особою, має самостійний баланс, відповідні рахунки в органах казначейства і банках, печатку та бланк із своїм найменуванням.

3. Типове положення про центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф затверджується Кабінетом Міністрів України.

4. Центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф забезпечує:

прийняття викликів екстреної медичної допомоги;

формування, оброблення та передачу інформації про виклики екстреної медичної допомоги;

координацію дій бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги та закладів охорони здоров'я щодо надання екстреної медичної допомоги;

взаємодію з органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, закладами, підприємствами, установами та організаціями;

надання виїзної консультативної медичної допомоги;

ведення статистичного обліку та звітності;

розрахунок необхідної кількості та планування місцезнаходження пунктів постійного і тимчасового базування бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги для своєчасного надання населенню екстреної медичної допомоги відповідно до цього Закону, внесення на розгляд органу, уповноваженого управляти центром екстреної медичної допомоги та медицини катастроф, відповідних пропозицій;

залучення у разі потреби закладів охорони здоров'я, які не входять до системи екстреної медичної допомоги, та їх працівників і технічних ресурсів до надання медичної допомоги у разі виникнення надзвичайних ситуацій та ліквідації їх наслідків.

5. Матеріально-технічна база центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф включає будівлі, споруди, медичне обладнання, вироби медичного призначення, засоби зв'язку, транспортні засоби та інші матеріальні цінності, передані йому на баланс органами, уповноваженими управляти спільним майном територіальних громад, у порядку, визначеному законом.

6. Майно центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф закріплюється за ним на праві оперативного управління та використовується виключно для виконання завдань, передбачених цим Законом.

7. Управління центром екстреної медичної допомоги та медицини катастроф відповідної адміністративно-територіальної одиниці здійснюється у порядку та в межах повноважень, що визначені цим та іншими законами, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями.

Стаття 8. Оперативно-диспетчерська служба центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф

1. Оперативно-диспетчерська служба центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф є структурним підрозділом центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф, який з використанням телекомунікаційних мереж, програмних, технічних та інших засобів забезпечує у цілодобовому режимі:

прийняття, формування та передачу інформації про виклики екстреної медичної допомоги;

інформаційну підтримку та координацію дій бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги і закладів охорони здоров'я щодо надання екстреної медичної допомоги.

2. Оперативно-диспетчерська служба центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф зобов'язана:

прийняти виклик екстреної медичної допомоги, забезпечити його оброблення та оперативне реагування на такий виклик;

під час оброблення виклику екстреної медичної допомоги сформувати інформацію про місце події, характер та особливості невідкладного стану людини, вид допомоги, необхідний для усунення негативних наслідків такого стану для здоров'я людини, та повідомити про це абонента, який здійснив виклик екстреної медичної допомоги;

передати станції екстреної (швидкої) медичної допомоги та відповідній бригаді екстреної (швидкої) медичної допомоги інформацію про виклик екстреної медичної допомоги, характер та особливості невідкладного стану людини;

визначити заклад охорони здоров'я, до якого бригада екстреної (швидкої) медичної допомоги здійснюватиме перевезення пацієнта у невідкладному стані, передати цю інформацію бригаді екстреної (швидкої) медичної допомоги і такому закладу;

здійснювати інформаційний супровід надання екстреної медичної допомоги та прийняти інформацію про результат її надання на місці події, під час перевезення та прибуття пацієнта до закладу охорони здоров'я;

здійснювати оперативну інформаційно-консультативну підтримку звернень населення за медичною допомогою;

оперативно забезпечувати виїзну консультативну медичну допомогу за зверненнями закладів охорони здоров'я.

3. Використання, збирання, оброблення, накопичення, зберігання, передача, поширення, знищення, надання доступу до інформації про виклики екстреної медичної допомоги здійснюються в порядку, встановленому законом.

4. Інформація про виклик екстреної медичної допомоги, абонента, який його здійснив, та аудіозапис такого виклику і реагування на нього оперативно-диспетчерською службою підлягають зберіганню протягом трьох років. Знищення такої інформації здійснюється відповідно до закону.

5. Маршрутизація викликів екстреної медичної допомоги здійснюється у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері зв'язку, за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я.

6. Нормативи навантаження та кваліфікаційні вимоги до диспетчерів оперативно-диспетчерської служби центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф, а також **табелі оснащення** оперативно-диспетчерської служби центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я.

7. Порядок інформування бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги про виклик екстреної медичної допомоги та порядок їх направлення на місце події визначаються Кабінетом Міністрів України з урахуванням вимог закону про захист персональних даних.

Стаття 9. Станція екстреної (швидкої) медичної допомоги

1. Станція екстреної (швидкої) медичної допомоги є закладом охорони здоров'я, основне завдання якого – забезпечення постійної готовності бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги до надання екстреної медичної допомоги відповідно до положень цього Закону у цілодобовому режимі та координація їх діяльності з оперативно-диспетчерською службою центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф на території відповідної адміністративної одиниці.

2. Станція екстреної (швидкої) медичної допомоги може мати статус юридичної особи або відокремленого підрозділу центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф.

3. Типове положення про станцію екстреної (швидкої) медичної допомоги та бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги затверджується Кабінетом Міністрів України.

4. Рішення про утворення та припинення станції екстреної (швидкої) медичної допомоги приймається у порядку та в межах повноважень, що визначені законом, органами місцевого самоврядування з урахуванням положень цього Закону.

5. Матеріально-технічна база станції екстреної (швидкої) медичної допомоги включає будівлі, споруди, медичне обладнання, вироби медичного призначення, засоби зв'язку, транспортні засоби та інші матеріальні цінності, передані органами, уповноваженими управляти спільним майном територіальних громад відповідної адміністративно-територіальної одиниці, у порядку, визначеному законом.

6. Майно станції екстреної (швидкої) медичної допомоги, яка є юридичною особою, закріплюється за нею на праві оперативного управління та використовується виключно для виконання завдань, передбачених цим Законом.

Стаття 10. Відділення екстреної (невідкладної) медичної допомоги

1. Відділення екстреної (невідкладної) медичної допомоги є структурним підрозділом багатопрофільної лікарні, в якому у цілодобовому режимі забезпечується надання екстреної медичної допомоги пацієнтам, доставленим бригадами екстреної (швидкої) медичної допомоги чи іншими особами, та пацієнтам, які звернулися за наданням такої допомоги чи іншої невідкладної медичної допомоги особисто.

2. Рішення про організацію відділення екстреної (невідкладної) медичної допомоги та його функціонування приймається органами влади Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими радами, іншими органами місцевого самоврядування у порядку та в межах повноважень, що визначені законом.

3. Єдині вимоги до матеріально-технічного оснащення відділень екстреної (невідкладної) медичної допомоги та кваліфікації їх працівників визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, відповідно до вимог цього Закону.

4. Типове положення про відділення екстреної (невідкладної) медичної допомоги затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я.

Стаття 11. Працівники системи екстреної медичної допомоги

1. Працівниками системи екстреної медичної допомоги відповідно до цього Закону є:

медичні працівники центрів екстреної медичної допомоги та медицини катастроф, станцій екстреної (швидкої) медичної допомоги, бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги, відділень екстреної (невідкладної) медичної допомоги, які безпосередньо надають екстрену медичну допомогу та/або забезпечують її надання згідно із цим Законом;

немедичні працівники центрів екстреної медичної допомоги та медицини катастроф, станцій екстреної (швидкої) медичної допомоги, бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги, відділень екстреної (невідкладної) медичної допомоги, які здійснюють організаційно-технологічне забезпечення надання екстреної медичної допомоги медичними працівниками системи екстреної медичної допомоги.

2. Кваліфікаційні та інші вимоги до медичних та інших працівників системи екстреної медичної допомоги визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я.

3. Підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації медичних працівників за державним замовленням для потреб системи екстреної медичної допомоги забезпечується відповідно до закону центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, спільно з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти і науки.

4. Медичні працівники системи екстреної медичної допомоги мають право на:

підвищені посадові оклади, надбавки за особливий характер праці, за особливі умови праці, доплати за науковий ступінь, за почесні звання, а також за вислугу років залежно від стажу роботи в державних і комунальних закладах охорони здоров'я, інші надбавки і доплати, премії і винагороди, розмір та порядок встановлення яких для державних і комунальних закладів охорони здоров'я визначаються Кабінетом Міністрів України;

{Абзац другий частини четвертої статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 421-IX від 20.12.2019}

матеріальну допомогу для оздоровлення під час надання щорічної відпустки у розмірі одного посадового окладу та матеріальну допомогу для вирішення соціально-побутових питань у розмірі одного посадового окладу, які встановлюються для державних і комунальних закладів охорони здоров'я у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;

{Абзац третій частини четвертої статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 421-IX від 20.12.2019}

соціальні пільги та гарантії, передбачені законодавством про аварійно-рятувальні служби, у випадках, встановлених Кабінетом Міністрів України;

страхування, яке обов'язково забезпечується у порядку, визначеному законом;

{Абзац п'ятий частини четвертої статті 11 в редакції Закону № 1909-IX від 18.11.2021}

безоплатне забезпечення робочим одягом єдиного зразка у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я.

Передбачені в цій частині права, крім права на доплату за науковий ступінь, поширюються також на водіїв бригад екстреної медичної допомоги.

{Частину четверту статті 11 доповнено абзацом сьомим згідно із Законом № 421-IX від 20.12.2019}

5. Працівник системи екстреної медичної допомоги, який входить до складу бригади екстреної (швидкої) медичної допомоги, під час виконання службових обов'язків має право на захист від протиправного посягання на своє життя та здоров'я, який забезпечується відповідно до законодавства.

Стаття 12. Особи, які зобов'язані надавати домедичну допомогу

1. Особами, які зобов'язані надавати домедичну допомогу людині у невідкладному стані, є: рятувальники аварійно-рятувальних служб, працівники державної пожежної охорони, поліцейські, фармацевтичні працівники, провідники пасажирських вагонів, бортпровідники та інші особи, які не мають медичної освіти, але за своїми службовими обов'язками повинні володіти практичними навичками надання домедичної допомоги.

{Частина перша статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 766-VIII від 10.11.2015}

2. Порядок підготовки та підвищення кваліфікації з надання домедичної допомоги осіб, які зобов'язані її надавати, визначається Кабінетом Міністрів України.

Стаття 13. Наукове забезпечення діяльності системи екстреної медичної допомоги

1. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, спільно з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти і науки, сприяють розвитку наукових досліджень за напрямками "Медицина невідкладних станів" та "Медицина катастроф", у тому числі шляхом замовлення конкретних фундаментальних та/або прикладних наукових досліджень з метою впровадження їх результатів у діяльність системи екстреної медичної допомоги.

2. Дослідження, що проводяться науковими установами, навчальними закладами, фінансуються в установленому законодавством порядку.

Стаття 14. Фінансове та матеріально-технічне забезпечення системи екстреної медичної допомоги

1. Фінансове забезпечення системи екстреної медичної допомоги за рахунок бюджетних коштів здійснюється відповідно до бюджетного законодавства.

2. Для розвитку та поліпшення матеріально-технічної бази системи екстреної медичної допомоги можуть залучатися кошти підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності і господарювання, а також добровільні пожертвування фізичних і юридичних осіб, благодійних організацій та об'єднань громадян, інші не заборонені законодавством джерела.

{Текст статті 14 в редакції Закону № 333-VII від 18.06.2013}

Стаття 15. Відповідальність за порушення законодавства у сфері надання екстреної медичної допомоги

1. Особи, винні у порушенні положень цього Закону, у порядку, встановленому законом, несуть дисциплінарну, адміністративну, кримінальну або цивільно-правову відповідальність за:

ненадання без поважних причин на місці події домедичної допомоги або необґрунтовану відмову у її наданні;

ненадання без поважних причин на місці події необхідної медичної допомоги або необґрунтовану відмову у її наданні;

ненадання без поважних причин наявного транспортного засобу для безоплатного перевезення людини, яка перебуває у невідкладному стані, до найближчого до місця події відділення екстреної (невідкладної) медичної допомоги або необґрунтовану відмову у здійсненні такого перевезення;

несвоєчасне надання екстреної медичної допомоги або створення перешкод у її наданні;

невиконання без поважних причин розпоряджень оперативно-диспетчерської служби центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф або бригади екстреної (швидкої) медичної допомоги щодо надання необхідної невідкладної медичної допомоги пацієнту, який перебуває у невідкладному стані, що загрожує життю такого пацієнта;

необґрунтовану відмову у передачі та прийнятті викликів екстреної медичної допомоги.

2. Відшкодування моральної та матеріальної шкоди, заподіяної внаслідок ненадання відповідної допомоги або неналежного виконання своїх професійних обов'язків медичними працівниками чи іншими особами, у випадках, передбачених цим Законом, здійснюється відповідно до закону.

Стаття 16. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з 1 січня 2013 року, крім пункту 4 цієї статті, який набирає чинності з дня, наступного за днем опублікування цього Закону.

2. Закони та інші нормативно-правові акти до приведення у відповідність із цим Законом застосовуються в частині, що не суперечить цьому Закону.

3. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) у [Бюджетному кодексі України](#) (Відомості Верховної Ради України, 2010 р., № 50-51, ст. 572):

а) у підпункті "а" пункту 3 частини першої статті 89 слова "станції швидкої та невідкладної медичної допомоги" виключити;

б) підпункт "а" пункту 3 частини першої статті 90 доповнити словами "центри екстреної медичної допомоги та медицини катастроф, станції екстреної (швидкої) медичної допомоги";

{Підпункт 2 пункту 3 статті 16 втратив чинність на підставі Закону № 580-VIII від 02.07.2015}

3) в [Основах законодавства України про охорону здоров'я](#) (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 4, ст. 19 із наступними змінами):

а) у частині першій статті 3:

після абзацу шостого доповнити двома новими абзацами такого змісту:

"невідкладний стан людини - раптове погіршення фізичного або психічного здоров'я, яке становить пряму та невідворотну загрозу життю та здоров'ю людини або оточуючих її людей і виникає внаслідок хвороби, травми, отруєння або інших внутрішніх чи зовнішніх причин;

охорона здоров'я - система заходів, які здійснюються органами державної влади та органами місцевого самоврядування, їх посадовими особами, закладами охорони здоров'я, медичними та фармацевтичними працівниками і громадянами з метою збереження та відновлення фізіологічних і психологічних функцій, оптимальної працездатності та соціальної активності людини при максимальній біологічно можливій індивідуальній тривалості її життя".

У зв'язку з цим абзац сьомий вважати абзацом дев'ятим;

доповнити абзацом десятим такого змісту:

"домедична допомога - невідкладні дії та організаційні заходи, спрямовані на врятування та збереження життя людини у невідкладному стані та мінімізацію наслідків впливу такого стану на її здоров'я, що здійснюються на місці події особами, які не мають медичної освіти, але за своїми службовими обов'язками повинні володіти основними практичними навичками з рятування та збереження життя людини, яка перебуває у невідкладному стані, та відповідно до закону зобов'язані здійснювати такі дії та заходи";

б) пункт "в" статті 10 викласти в такій редакції:

"в) вживати передбачених Законом України "Про екстрену медичну допомогу" заходів для забезпечення надання екстреної медичної допомоги іншим особам, які знаходяться у невідкладному стані";

в) у статті 33:

частину першу викласти в такій редакції:

"Медична допомога надається відповідно до медичних показань професійно підготовленими медичними працівниками, які перебувають у трудових відносинах із закладами охорони здоров'я, що забезпечують надання медичної допомоги згідно з одержаною відповідно до закону ліцензією, та фізичними особами - підприємцями, які зареєстровані та одержали відповідну ліцензію в установленому законом порядку і можуть перебувати з цими закладами у цивільно-правових відносинах";

частину третю доповнити словами "якщо інше не передбачено законом";

г) частину першу статті 35 викласти в такій редакції:

"Екстрена медична допомога – медична допомога, яка полягає у здійсненні медичними працівниками відповідно до закону невідкладних організаційних, діагностичних та лікувальних заходів, спрямованих на врятування та збереження життя людини у невідкладному стані та мінімізацію наслідків впливу такого стану на її здоров'я";

г) текст статті 37 викласти в такій редакції:

"Медичні працівники зобов'язані невідкладно надавати необхідну медичну допомогу у разі виникнення невідкладного стану людини.

Організація та забезпечення надання екстреної медичної допомоги громадянам та іншим особам здійснюються відповідно до Закону України "Про екстрену медичну допомогу".

Громадянам, які під час невідкладної або екстремальної ситуації брали участь у рятуванні людей і сприяли наданню медичної допомоги, гарантується у разі потреби в порядку, встановленому законодавством, безоплатне лікування та відшкодування моральної та майнової шкоди, заподіяної їх здоров'ю та майну.

За несвоєчасне і неякісне забезпечення необхідною медичною допомогою, що призвело до тяжких наслідків, винні особи несуть відповідальність відповідно до закону";

д) частину другу статті 43 викласти в такій редакції:

"Згода пацієнта чи його законного представника на медичне втручання не потрібна лише у разі наявності ознак прямої загрози життю пацієнта за умови неможливості отримання з об'єктивних причин згоди на таке втручання від самого пацієнта чи його законних представників";

е) у пункті "н" частини першої статті 77 слова "лікарі (старші лікарі) та середній медичний персонал виїзних бригад станцій і відділень швидкої та невідкладної медичної допомоги, станцій санітарної авіації та відділень планової та екстреної консультативної допомоги" замінити словами "медичні працівники бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги центрів екстреної медичної допомоги та медицини катастроф, медичні працівники бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги станцій екстреної (швидкої) медичної допомоги, медичні працівники оперативного-диспетчерських служб центрів екстреної медичної допомоги та медицини катастроф, медичні працівники відділень екстреної (невідкладної) медичної допомоги";

є) у пункті "б" частини першої статті 78 слово "першу" замінити словом "відповідну";

4) у Законі України "Про дорожній рух" (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 31, ст. 338; 1999 р., № 19, ст. 173; 2003 р., № 29, ст. 233; 2005 р., № 5, ст. 116; 2009 р., № 10-11, ст. 137):

а) абзац десятий статті 5 замінити двома абзацами такого змісту:

"організація та здійснення заходів для своєчасного забезпечення потерпілих внаслідок дорожньо-транспортних пригод екстреною медичною допомогою безпосередньо на місці події та їх транспортування для надання подальшої медичної допомоги до відповідних закладів охорони здоров'я;

створення умов для виконання бригадами екстреної (швидкої) медичної допомоги встановленого Кабінетом Міністрів України нормативу прибуття бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги до пацієнта".

У зв'язку з цим абзаци одинадцятий - п'ятнадцятий вважати відповідно абзацами дванадцятим - шістнадцятим;

б) в абзаці шістнадцятому статті 9 слова "швидкої медичної" замінити словами "екстреної медичної допомоги";

в) у статті 14:

частину третю після абзацу третього доповнити новим абзацом такого змісту:

"своєчасне забезпечення екстреною медичною допомогою".

У зв'язку з цим абзац четвертий вважати абзацом п'ятим;

частину п'яту доповнити абзацами п'ятим та шостим такого змісту:

"не створювати перешкод для проїзду спеціалізованого санітарного транспорту бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги, який рухається з включеними проблісковим маячком та спеціальним звуковим сигналом;

у випадках, визначених Законом України "Про екстрену медичну допомогу", надавати необхідну домедичну допомогу та вживати всіх можливих заходів для забезпечення надання екстреної медичної допомоги, у тому числі потерпілим внаслідок дорожньо-транспортних пригод";

частину шосту після слів "дорожньо-експлуатаційних служб" доповнити словами "та бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги";

г) друге речення частини п'ятої статті 15 доповнити словами "центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я";

г) частину п'яту статті 24 після слова "пригода" доповнити словами "або несвоєчасне забезпечення екстреною медичною допомогою людини, яка перебуває у невідкладному стані";

д) у другому реченні частини першої статті 25 слова "для виклику служб швидкої медичної допомоги" замінити словами "для виклику екстреної медичної допомоги";

е) у частині четвертій статті 26¹ слова "швидкої медичної допомоги" замінити словами "спеціалізованих санітарних автомобілів бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги";

є) статтю 47 викласти в такій редакції:

"Стаття 47. Організація медичного забезпечення безпеки дорожнього руху

Організація забезпечення потерпілих під час дорожньо-транспортних пригод екстреною медичною допомогою здійснюється відповідно до Закону України "Про екстрену медичну допомогу" та планів, які щорічно розробляються та затверджуються обласними державними адміністраціями за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, та відповідними підрозділами Державтоінспекції Міністерства внутрішніх справ України.

Забезпечення потерпілих внаслідок дорожньо-транспортних пригод та інших учасників дорожнього руху екстреною медичною допомогою та іншою медичною допомогою здійснюється закладами охорони здоров'я, які відповідно до затверджених планів закріплені за конкретними ланками автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів та мають можливість для надання такої допомоги у цілодобовому режимі.

На ділянках доріг, вулиць та на залізничних переїздах встановлюються відповідні дорожні знаки з інформацією про найближчий заклад охорони здоров'я, який може забезпечити надання екстреної медичної допомоги або іншої медичної допомоги, напрямок руху та відстань до нього, а також інформація про телефонні номери виклику екстреної медичної допомоги 103 та екстреного виклику 112.

Інші заклади охорони здоров'я, що знаходяться у безпосередній близькості від автомобільних доріг, вулиць та залізничних переїздів, мають бути забезпечені необхідним медичним обладнанням згідно з переліком, затвердженим центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, і позначені дорожнім знаком "Пункт медичної допомоги".

Зазначені заклади охорони здоров'я мають бути обладнані засобами зв'язку. На магістральних автомобільних дорогах закріплені заклади охорони здоров'я та станції екстреної (швидкої) медичної допомоги забезпечуються також системою сигнально-викличного зв'язку";

ж) у статті 48:

у частині першій слова "практичними навичками подання першої медичної допомоги" замінити словами "практичними навичками з надання домедичної допомоги";

у частині третій слова "подання першої медичної допомоги" замінити словами "надання домедичної допомоги";

{Підпункт 5 пункту 3 статті 16 втратив чинність на підставі Кодексу № 5403-VI від 02.10.2012}

{Підпункт 6 пункту 3 статті 16 втратив чинність на підставі Закону № 2269-VIII від 18.01.2018}

{Підпункт 7 пункту 3 статті 16 втратив чинність на підставі Закону № 2269-VIII від 18.01.2018}

{Підпункт 8 пункту 3 статті 16 втратив чинність на підставі Кодексу № 5403-VI від 02.10.2012}

{Підпункт 9 пункту 3 статті 16 втратив чинність на підставі Кодексу № 5403-VI від 02.10.2012}

{Підпункт 10 пункту 3 статті 16 втратив чинність на підставі Закону № 1089-IX від 16.12.2020}

11) у Законі України "Про автомобільний транспорт" (Відомості Верховної Ради України, 2006 р., № 32, ст. 273; 2009 р., № 10-11, ст. 137; 2012 р., № 5, ст. 34; із змінами, внесеними Законом України від 22 березня 2012 року № 4621-VI):

а) в абзаці шістдесят другому статті 1 та у частині четвертій статті 19 слова "швидка медична допомога" замінити словами "спеціалізований санітарний автомобіль екстреної медичної допомоги";

б) в абзаці шостому частини першої статті 34 слова "першої медичної допомоги" замінити словами "домедичної допомоги";

{Підпункт 12 пункту 3 статті 16 втратив чинність на підставі Закону № 1197-VII від 10.04.2014}

13) текст статті 6 Закону України "Про порядок проведення реформування системи охорони здоров'я у Вінницькій, Дніпропетровській, Донецькій областях та місті Києві" (Відомості Верховної Ради України, 2012 р., №12-13, ст.81) викласти в такій редакції:

"1. Екстрена медична допомога – медична допомога, яка полягає у здійсненні медичними працівниками відповідно до закону невідкладних організаційних, діагностичних та лікувальних заходів, спрямованих на врятування та збереження життя людини у невідкладному стані та мінімізацію наслідків впливу такого стану на її здоров'я.

2. Організація надання екстреної медичної допомоги у пілотних регіонах здійснюється шляхом створення у кожному регіоні системи екстреної медичної допомоги, яка складається з центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф, станцій екстреної (швидкої) медичної допомоги, бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги та відділень екстреної (невідкладної) медичної допомоги.

3. Система екстреної медичної допомоги створюється з урахуванням необхідності забезпечення виконання бригадами екстреної (швидкої) медичної допомоги нормативу прибуття на місце події, який визначається Кабінетом Міністрів України, та їх взаємодії із закладами охорони здоров'я";

14) у пункті 5 частини першої статті 1 Закону України "Про систему екстреної допомоги населенню за єдиним телефонним номером 112" слова "служби швидкої медичної допомоги" замінити словами "інших закладів охорони здоров'я системи екстреної медичної допомоги".

4. Кабінету Міністрів України у тримісячний строк з дня, наступного за днем опублікування цього Закону:

подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законів України у відповідність із цим Законом;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення відповідними центральними органами виконавчої влади своїх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

Президент України

В.ЯНУКОВИЧ

м. Київ
5 липня 2012 року
№ 5081-VI

Про екстрену медичну допомогу
Закон України від 05.07.2012 № 5081-VI
Редакція від **01.01.2024**, підстава — [1909-IX](#)
Постійна адреса:
<https://zakon.rada.gov.ua/go/5081-17>

Законодавство України
станом на 25.02.2026
чинний

5081-17

Публікації документа

- **Голос України** від 17.08.2012 — № 152
- **Офіційний вісник України** від 27.08.2012 — 2012 р., № 63, стор. 109, стаття 2570, код акта 63012/2012
- **Урядовий кур'єр** від 19.09.2012 — № 169
- **Відомості Верховної Ради України** від 26.07.2013 — 2013 р., № 30, стор. 1599, стаття 340